

5. Егоршин А.П. Управление персоналом: Учебник для вузов / А.П. Егоршин. – 4-е изд., испр. – Н. Новгород: НИМБ, 2003. – 720 с.

6. Трудовий потенціал підприємства як чинник підвищення його конкурентоспроможності. [Електронний ресурс] / Є.А. Бельтюков, А.В. Пашкова // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2011. – № 1 (1). – С. 95-102. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2011/n1.html>

7. Пожуєва Т.О. Стратегія управління персоналом – один з основних засобів підвищення продуктивності праці / Пожуєва Т. О. // Гуманітарний вісник ЗДІА: Збірник наукових праць, вип. №43. – Запоріжжя : ЗДІА, 2010.– 258 с.

8. Виноградський М.Д. Управління персоналом 2-ге видання: навч. посіб / М.Д. Виноградський, С.В. Беляєва, А.М. Виноградська, О.М. Шапова. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 502 с.

9. Федосеев В.Н. Управление персоналом организации / В.Н. Федосеев, С.Н.Капустин. – М.: Издательство «Экзамен»; 2004. – 368 с.

10. Милнер Б.З. Японский парадокс / Б.З. Милнер, Я.С. Олейник, С.А. Рогинко. – М. : Мысль, 1985. – 218 с.

11. Шапиро С. А. Мотивация и стимулирование персонала / С. А. Шапиро. – М. : ГроссМедиа, 2005. – 224 с.

12. Сучасні проблеми теорії і практики управління персоналом [Електронний ресурс] / Л.Ф. Ніколаєнко // Бібліотека українських авторефератів. – 2010, 14 лютого. – Режим доступу : http://librar.org.ua/sections_load.php?s=sociology_demography&id=329&start=1

13. Грейсон Д. Американский менеджмент на пороге XX века / Д.Грейсон, К. О'Делл. – М.: Экономика, 2004.- 188с.

Стаття надійшла: 13.12.2015 р.
Рецензент: д.е.н., проф. Бабич Д.В.

УДК 338.47+656.1

JEL Classification M 190

МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Близнюк А.О., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Анотація. В цій статті увагу приділено сучасній дійовій методиці оцінки кадрової безпеки автотранспортного підприємства, яка повинна відповідати великій кількості вимог, що ставить перед нею специфічна українська ринкова економіка. Предметом є кадрова безпека автотранспортного підприємства. Метою статті є визначення дієвої методики щодо оцінювання кадрової складової автотранспортного підприємства задля подальшого розрахунку скорегованих показників кадрової безпеки підприємства. У роботі використано метод угруповання при оцінюванні рівня кадрової безпеки підприємства та табличний метод при поданні результатів дослідження. У роботі головними аспектами, що досліджені, є наступні: рівень заробітної плати у порівнянні з середнім рівнем по регіону (головним під час оцінювання є саме регіональний рівень, бо саме він визначає можливу плінність кадрів до інших галузей, доступних працівнику без суттєвих ускладнень з точки зору додаткових витрат та принципової зміни кваліфікації); темпи зростання продуктивності праці у порівнянні з темпами зростання заробітної плати в середньому по підприємству (таке порівняння надасть можливість проаналізувати реальний рівень продуктивності праці в умовах постійно зростаючого рівня інфляції та поступового обов'язкового підвищення рівня заробітної плати працівників відповідно до вимог законодавства); рівень трудової дисципліни, який є надзвичайно важливим для підприємств автотранспорту, діяльність яких пов'язана з постійно присутніми ризиками і відповідальністю за життя та здоров'я пасажирів та інших учасників руху, а також зі збереженням вантажів; плінність кадрів, яка є реальним показником задоволеності персоналу умовами праці та рівнем заробітної плати. В ході аналізу розглянуто порядок розрахунку показників, що оцінюють основні напрямки оцінювання кадрової безпеки автотранспортного підприємства.

Ключові слова: кадрова безпека, автотранспортне підприємство, рівень безпеки.

THE SYSTEM OF ESTIMATION OF THE STAFF'S SECURITY ON THE AUTOMOBILE ENTERPRISE.

Andriy Blyznyuk, PhD in Economics, Associate Professor
Kharkiv National Automobile and Highway University

Summary. This article is aimed on modern and operable system of estimation of the staff's security on the automobile enterprise. This method must answer for several demands that market economy of Ukraine affords. The object of the article is staff security on the automobile enterprise. The aim of the article is to determinate the operable system that could rate the staff's component on the automobile enterprise for the future calculation of the adjusted indexes of staff's security on the enterprise. We used the methods of grouping when assessing the level of personnel security companies and tabular representation method in the study. In this paper the main aspects explored are as follows: salaries compared to the average level in the region (mainly in the evaluation is the very local level, because it determines a possible turnover to other branches of available workers without significant complications in terms of additional costs and fundamental changes in skills); productivity growth compared to growth in the average wage for the company (such a comparison will provide an opportunity to analyze the actual level of productivity in an ever-growing inflation and a gradual increase of mandatory wage workers as required by law); level of the working discipline, that is very important for automobile enterprises because the activity is closely connected with constant risks and responsibilities for the other life and health of the other passengers and participants of traffic. turnover, that is real index of satisfaction the staff's view on the working condition and salary level. The analysis examined the calculation of indicators that evaluate the main directions of personnel security assessment of transport enterprise.

Keywords: staff's security, automobile enterprise, security level

Постановка проблеми. Методика оцінки будь-якої складової економічної безпеки автотранспортного підприємства на сучасному етапі повинна поєднувати в собі не тільки теоретичну, але й практичну цінність. Тобто дане питання повинне бути таким, щоб його використання, проведення розрахунків та формулювання висновків могли бути реалізовані управлінцями в межах підприємства, а не вимагати залучення додаткових консультантів та виконавців, а також додаткових капіталовкладень на програмне забезпечення, тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологією оцінювання рівня економічної безпеки будь-якої складової щодо автотранспортних підприємств присвячена велика кількість наукових досліджень таких авторів, як Г. Козаченко, В. Пономарьов, О. Ляшенко, І. Дмитрієв, Л. Донець, Н.Ващенко, М. Тумар, С. Ільяшенко, А. Іванов, Н. Подлужна [1-8]. В своїх дослідженнях автори розглянули методологічні аспекти оцінювання рівня економічної безпеки великої кількості складових для підприємств будь-якої галузі, однак стосовно автотранспортного підприємства необхідним є оцінка такої важливої складової як кадрова.

Невирішені складові загальної проблеми. Незважаючи на всі дослідження у сфері оцінювання рівня економічної безпеки на підприємстві, залишається багато питань щодо визначення ефективної методики оцінки кожної складової стосовно автотранспортного підприємства. На автотранспортних підприємствах одну з найважливіших ролей грає кадрове забезпечення, тому така важлива складова економічної безпеки як кадрова потребує ретельної уваги.

Формулювання цілей статі. Метою статті є визначення дієвої методики щодо оцінювання кадрової складової автотранспортного підприємства задля подальшого розрахунку скорегованих показників кадрової безпеки підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Після ретельного аналізу науковців в області оцінювання рівня економічної безпеки стосовно кадрової складової, розглянемо порядок оцінки кадрової безпеки автотранспортного підприємства. Враховуючи галузеві особливості діяльності підприємств автотранспортної галузі, головна увага під час оцінювання повинна бути зосереджена саме на кадрових, а не на інтелектуальних аспектах економічної безпеки [9, 10].

Розглянемо порядок розрахунку показників, що оцінюють вище зазначені напрямки оцінювання кадрової безпеки автотранспортного підприємства.

Коефіцієнт кадрової безпеки за рівнем заробітної плати може бути визначений наступним чином:

$$K_{3П} = \frac{3П_{с.н.}}{3П_{с.р.}}, \quad (1)$$

де $3П_{с.н.}$ - середня заробітна плата в розрахунку на одного працівника на досліджуваному підприємстві, грн.;

$3П_{с.р.}$ - середня заробітна плата по регіону, де знаходиться підприємство, грн.

Слід відзначити, що автотранспортна галузь є достатньо привабливою для працівників з точки зору заробітної плати в порівнянні з багатьма іншими галузями народного господарства. Тому мінімальним граничним рівнем заробітної плати задля попередження плинності персоналу має бути середній рівень по регіону.

Оцінку реальних тенденцій у кадровій безпеці з точки зору продуктивності праці можна зробити наступним чином:

$$K_{ПП} = \frac{\Delta СП}{\Delta 3П}, \quad (2)$$

де $\Delta СП$ - приріст собівартості продукції за аналізований період (стр. 40 ф.№2), % або частки одиниці;

$\Delta 3П$ - приріст заробітної плати за аналізований період, % або частки одиниці.

Зрозуміло, що на підприємстві має місце реальний ріст продуктивності праці лише у випадку, коли темпи зростання собівартості реалізованої продукції перевищують темпи зростання заробітної плати.

Надзвичайно важливим для кадрової безпеки автотранспортного підприємства є рівень трудової дисципліни, бо саме він визначає, насамперед, безаварійність в роботі автотранспорту. Тому оцінити його можна за допомогою дослідження усіх аварійних випадків, що мали місце в діяльності підприємства в певному періоді, наступним чином:

$$K_{ТД} = \frac{K_{ав.вин.}}{K_{ав.}}, \quad (3)$$

де $K_{ав.вин.}$ - кількість аварійних випадків з вини персоналу підприємства;

$K_{ав.}$ - загальна кількість аварійних випадків за період.

Зрозуміло, що порушень правил дорожнього руху з боку персоналу автотранспортного підприємства взагалі не має бути. Лише у такому випадку можна говорити про високий рівень кваліфікації та трудової дисципліни персоналу. Однак практика діяльності автотранспортних підприємств свідчить, що, враховуючи особливості дорожнього руху, які мають місце в Україні, реальний відсоток порушень для водіїв далекий від нульового рівня, що безпосередньо впливає на рівень кадрової безпеки та загальний рівень економічної безпеки автотранспортних підприємств.

Наступним узагальнюючим показником, що визначає рівень кадрової безпеки будь-якого підприємства, а не лише автотранспортного, є плинність кадрів, бо саме цей показник відображає задоволеність персоналу робочим місцем і визначає його бажання продуктивно працювати на користь підприємства, використовуючи всі наявні знання та практичні навички. Однак слід враховувати, що серед персоналу будь-якого підприємства завжди буде частка, не задоволена існуючими умовами та схильна до постійної зміни робочого місця. Також на підприємствах завжди мають місце природні процеси, пов'язанні з життям та здоров'ям працівників, тощо. Тобто ситуація, коли на підприємстві плинність кадрів дорівнює нулю, зазвичай, є виключенням.

Визначити рівень кадрової безпеки підприємства за показником плинності кадрів можна наступним чином:

$$K_{ПК} = \frac{Ч_{зв}}{Ч_{сер.обл.}}, \quad (4)$$

де $Ч_{зв}$ - чисельність звільнених працівників за період, незалежно від причин, чол.;

$Ч_{сер.обл.}$ - середньооблікова чисельність персоналу підприємства за період, чол.

Як вже зазначалося, плинність кадрів на підприємстві на нульовому рівні є скоріше виключенням, однак підприємство повинне створювати умови для досягнення як-

найменшого рівня плинності кадрів. Однак як припустимий рівень плинності кадрів, можна також прийняти рівень фрикційного безробіття, який оцінює відсоток персоналу, схильний незалежно від умов праці до пошуку та зміни робочого місця.

Приведення показників до порівнюваного виду можна зробити наступним чином [11, 12, 13]:

$$K_i' = \frac{\Delta K_i}{\Delta K_{i \max}}, \quad (5)$$

де K_i' - скорегований показник кадрової безпеки підприємства;

ΔK_i - негативне відхилення значення показника від нормативного значення;

$\Delta K_{i \max}$ - максимальне негативне відхилення показника від нормативного значення.

Корегування показників кадрової безпеки підприємства для їх подальшого порівняння може бути проведено за допомогою формули (5).

В таблиці 1 наведена інформація для проведення такого корегування.

Таблиця 1 – Аналітичні дані для розрахунку скорегованих показників кадрової безпеки підприємства

Показник	Нормативне значення	Максимальне негативне відхилення
Коефіцієнт безпеки за рівнем заробітної плати	більше 1,0	$1 - \frac{ЗП_{\text{мінімальна}}}{ЗП_{\text{с.р.}}}$
Коефіцієнт безпеки за продуктивністю праці	більше 1,0	1,0
Коефіцієнт безпеки за рівнем трудової дисципліни	0	1,0
Коефіцієнт безпеки за плинністю кадрів	0,05	0,95

В даній таблиці наведені нормативні значення та максимальні негативні відхилення щодо визначення скорегованого показника кадрової безпеки підприємства.

Висновок. Таким чином економічна безпека автотранспортного підприємства включає в себе досить обмежений перелік складових, на які реально може поширюватися процес управління економічною безпекою підприємства. Однією з таких складових є кадрова. В роботі було розглянуто порядок розрахунку показників, що оцінюють основні напрямки оцінювання кадрової безпеки автотранспортного підприємства, де по цих показниках було визначено нормативні значення та максимальні негативні відхилення задля визначення скорегованого показника кадрової безпеки підприємства.

Перелік посилань.

1. Козаченко Г.В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: Монографія / Г.В. Козаченко, В.П. Пономарев, О.М. Ляшенко. – К.: Лібра, 2003. – 280 с.
2. Дмитрієв І.А. Управління економічною безпекою автотранспортного підприємства: Монографія / І.А. Дмитрієв, А.О. Близнюк, В.Ю. Онісіфорова. – Х.: ХНАДУ, 2014. – 216 с.
3. Донець Л.І. Економічна безпека підприємства: Навч. пос. / Л.І. Донець, Н.В. Ващенко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
4. Тумар М.Б. Основи економічної безпеки підприємства: Навч. посіб. / М.Б. Тумар. – К.: «Хай-Тек Прес», 2008. – 232 с.
5. Ильяшенко С. Составляющие экономической безопасности предприятия и подходы к их оценке / С.Н. Ильяшенко // Актуальные проблемы экономики. - №3. – 2003. – С. 12-19.
6. Ильяшенко С. Оценка составляющих экономической безопасности предприятия / С.Н. Ильяшенко // Сб. статей ДонНТУ, №5. – 2002. – С. 16-22.
7. Иванов А. Экономическая безопасность предприятия / А. Иванов, В. Шлыков. – М., 2003. – 265 с.
8. Подлужная Н. Выбор критерия экономической безопасности предприятия / Н.А. Подлужная // Сб. статей ДонНТУ. - №5. – 2002. – С. 10-16.
9. Економіка підприємства: Підручник / За ред. С.Ф. Покропівного. – К.: КНЕУ, 1999. – 620 с.
10. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. I доп. / Г.В. Савицька. – К.: Знання, 2005. – 662 с.

11. *Матвійчук А.В. Аналіз і управління економічним ризиком. Навч. Посібник / А.В. Матвійчук. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.*
12. *Монахов А.В. Математические методы анализа экономики: Учебное пособие / А.В. Монахов. – СПб.: Питер, 2002. – 176 с.*
13. *Невзоров В.Б. Математическая теория / В.Б. Невзоров. – М.: ФАЗИС, 2000. – 914 с.*

Стаття надійшла: 10.12.2015 р.
Рецензент: д.е.н., проф.. Дмитрієв І.А.

